

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 30 czerwca 2017 roku

ZEW.422.14.2017.KD

Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

z ogromną radością przyjąłem informację o podjęciu przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwały z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia roku 2018 Rokiem Ireny Sendlerowej, o co wnioskowałem w wystąpieniu generalnym z 18 stycznia 2017 roku, skierowanym do Marszałka Sejmu RP. Ta wspaniała polska działaczka społeczna z narażeniem życia przeciwstawiała się faszystowskiemu reżimowi zagłady, ratując to, co najważniejsze – życie dziecka. W czasach wojny, walki o przetrwanie, kiedy poddano w wątpliwość wiele ideałów i pod znakiem zapytania postawiono zwykłą ludzką przyzwoitość, Irena Sendlerowa pozostała wierna swoim przekonaniom.

Przez całe swoje życie broniła praw człowieka. Już w okresie międzywojennym w trakcie studiów na Uniwersytecie Warszawskim, zdecydowanie reagowała na przejawy dyskryminacji – podejmowała działalność na rzecz obrony praw studentów pochodzenia żydowskiego, którzy nie byli wpuszczani do sal wykładowych. W czasie II wojny światowej, pełniąc funkcję kierownika referatu dziecięcego Rady Pomocy Żydom „Żegota”, zorganizowała siatkę osób i instytucji, wspólnie z którymi z niezwykłym heroizmem niosła pomoc dzieciom z getta warszawskiego. Nawet groźba kary śmierci nie zahamowała jej działalności.

W październiku 1943 roku Irena Sendlerowa została aresztowana. Była brutalnie torturowana i przesłuchiwana w siedzibie Gestapo przy alei Szucha i więziona przez 100 dni na Pawiaku. Nie zdradziła jednak żadnych tajemnic konspiracyjnych i nie wydała nikogo ze swoich współpracowników. W trakcie Powstania Warszawskiego działała jako sanitariuszka w jednym z powstańczych punktów sanitarnych na Mokotowie. Po wojnie pracowała m.in. w opiece społecznej i szkolnictwie medycznym. Od podstaw organizowała

27 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

w zrujnowanej przez wojnę Warszawie domy dziecka, ośrodki pomocy dla osób starszych, domy opieki. Zmarła 12 maja 2008 roku. Pozostała w naszej pamięci jako osoba bohaterska i niezwykle skromna, o czym świadczą jej słowa: *Staralam się żyć po ludzku, co nie zawsze bywa łatwe – zwłaszcza gdy człowiek skazany jest na unicestwienie. Każde uratowane przy moim udziale dziecko żydowskie jest usprawiedliwieniem mojego istnienia na tej ziemi, a nie tytułem do chwały.*

Wyznawane przez Irenę Sendlerową wartości i jej postawa, zweryfikowana podczas tragicznych wojennych dni, zasługują na najwyższe uznanie. Jej życie jest przykładem, który powinien wskazywać dzieciom i młodzieży, co znaczy być człowiekiem. Jednoznacznie uzmysławiać, że ludzie nie mogą pozostać bierni i milczeć, gdy obok nich dzieje się krzywda.

Rok 2018 powinien zatem uświadomić młodym ludziom, co to znaczy być bohaterem w codziennym życiu. To czas, który stwarza znakomite warunki do wzmocnienia działań edukacyjno-wychowawczych, mających na celu kształtowanie postaw solidarności ludzkiej, angażowania się w pomaganie ludziom cierpiącym i potrzebującym wsparcia. W moim przekonaniu miejscami szczególnie predestynowanymi do podjęcia takich inicjatyw są przedszkola, szkoły i placówki. To one w sposób szczególny powinny zaangażować się w przybliżanie dzieciom i młodzieży postaci Ireny Sendlerowej oraz głoszonych i realizowanych przez nią idei.

Pragnę podkreślić, że dzieci i młodzież niejednokrotnie dały już wyraz, że ideały Ireny Sendlerowej są im bliskie. Świadczy o tym uhonorowanie jej Międzynarodowym Orderem Uśmiechu na wniosek 16-letniego Szymona Płóciennika z Zielonej Góry oraz Uchwała Sejmu Dzieci i Młodzieży z 1 czerwca 2008 roku w sprawie *uhonorowania działalności Ireny Sendlerowej i referatu dziecięcego Podziemnej Rady Pomocy Żydom „Żegota” w czasie II wojny światowej.* W tym ważnym dokumencie młodzi parlamentarzyści stwierdzili: *Przykład Ireny Sendlerowej i ludzi Jej podobnych, nigdy nie wahających się udzielić pomocy potrzebującym, uczy, że także my sami nie możemy być bierni i milczeć, kiedy wiemy, że komuś, zarówno w najbliższej okolicy, jak i na całej kuli ziemskiej, dzieje się krzywda. Kiedy jest prześladowany ze względu na swoje pochodzenie, wyznanie czy kolor skóry. W takich przypadkach, nasze głosy poparcia i solidarności dla ofiar, a sprzeciwu wobec ich oprawców, chociaż pojedyncze wydają się mało znaczące, zebrane razem stanowią wielką siłę.*

Za szczególny zbieg okoliczności należy też uznać fakt, że w 2018 roku będziemy nie tylko upamiętniać życie Wielkiego Człowieka, jakim była niewątpliwie Irena Sendlerowa, ale też świętować 50. rocznicę powstania Międzynarodowego Orderu Uśmiechu.

Mając powyższe na uwadze zwracam się do Pani Minister z prośbą o podjęcie działań promujących Rok Ireny Sendlerowej w szkołach, przedszkolach i placówkach systemu oświaty. Rzecznik Praw Dziecka jest otwarty na współpracę w zakresie planowanych z tej okazji przedsięwzięć.

Wyrażam nadzieję, że dzięki wsparciu Pani Minister rok 2018 przyczyni się do zwiększenia wrażliwości społecznej na krzywdę i cierpienie ludzi, jednocześnie ucząc dzieci i młodzież odwagi oraz niezłomności w codziennym działaniu w różnych sferach życia.

Z wyrazami szacunku
Marek Szlachetka